

לימור ליבנת

נשים מטעם. ערבים מטעם?

וזה נכון גם לגבי הגברים. לעיתים קרובות נמשכים לפוליטיקה גברים הזקוקים להבלטה עצמית בשל אפסור תם האישי, אנשים הסובלים מריגשי נחיתות עוים בשל הופעתם החיצונית או סיבה אחרת. אך איש אינו טוען שפוליטיקאי בחר בקריירה פוליטית מפני שהוא "מכוער" — בעוד שזה נאמר בקלות על אשה פוליטיקאית שאינה מלכת-יופי.

טעות היא לחשוב כי הביקורת העיקרית על הפוליטיקאיות מושמעת רווקא בפי גברים, שיש להם סיבה הגיונית לחשוש מפני ההתחרות. הביקורת של **אורי אבנרי**

היא התמסרה לפוליטיקה, כעסקנית של מיפלגת העבודה, כסילרדיה היו עדיין קטנים, ומאז היא ממשיכה בכך. אלונה מודעת ללחץ העצום של החברה על האשה, המבקשת לעלות על דרך פוליטית. היא טוענת שיש לכך בחברה הישראלית שני גורמים עיקריים: הדת והצנא.

● הדת. המסורת היהודית, אולי יותר מאחרות, שמה את הדגש על תפקידה של האשה במישפחה ובבית. הדת היהודית פוסלת לחלוטין את הנהגתן של נשים, עד כדי כך שהחבריי כנסת דתיים אף לא לחצו את ידיה של גולדה מאיר. מי שחונך באווירה זו אינו יכול אלא להתייחס אל פוליטיקאית אשה כאל סוטה, פרוורסית, חריגה.

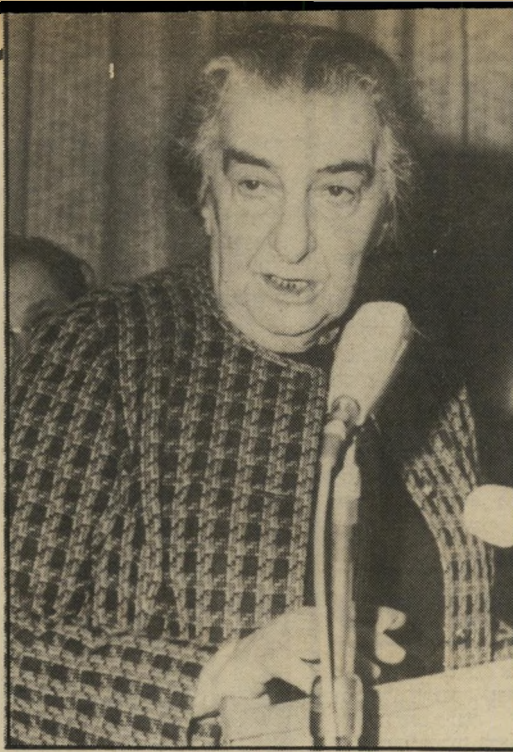
● הצנא. המצוינות הישראלית, המגיע לביטוי החזק ביותר בצה"ל, מיעד לאשה תפקיד של "רעייה". הגבר יוצא להילחם, האשה צריכה לשמור על הבית, לסייע לגבר העייף החוזר מתפקידו, לעודד אותו ולסעוד אותו.

תצלום החיילת-בעלת-העוון היה תמיד שקר. בצה"ל מיועדים לצעירי רות, תפקידים נשים" — הן פקידות המביאות את התיקים והקפה למפקד, אחיות, קשריות. לא יעלה על הדעת כי בצה"ל תהיה אלופה או תת-אלופה, המופקדת על חיל-הרפואה, חיל-הקשר, חיל-התחזוקה וכדומה. יש קצינות, שקוראים להן, מאחורי גבה, "קצינות טמפונים".

בתולת הברזל

וחברותיה

אחד מאמצעייה לחינוך החוקים ביותר נגד פעילותן הפוליטית של הנשים הוא הדימוי השלילי המורכב גם למוצלחות שבין הפוליטיקאיות. על גולדה מאיר אמרו במשך שנים שהיא "הגבר היחיד בממשלה". לכאוריה היתה זאת מחמאה, אך למעשה קורמים לעניינים קטנים כמו האכלת

גולדה מאיר (1935 ו-1974)

האם היא ידעה לתקתק?

ילדים, פירוש הדבר שעליה לוותר על לידת ילדים בשנים החשובות ביותר. ואחרי שנכנסה לחיים הפוליטיים, היא תהיה עסוקה יותר ויותר, וההזדמנות ללדת ילדים ולהתמסר להם תתרחק משנה לשנה.

כל זה אינו חל על הבעל. להיפך. לעתים קרובות משמשת הפוליטיקה לבעל כתירוץ כדי להתחמק מן האחריות המישפחתית. הוא בורח מן הבית בשימחה אל מועדון המיפלגה, כשהקריירה הפוליטית משמשת לו עילה מצויינת. אחרי הכל, ענייני המיפלגה, הציבור, המדינה והעם קורמים לעניינים קטנים כמו האכלת

לעייירה (או לשכונה), וחשוב שיראה את האיש ותרשם ממנו. יש חתונה, וכדאי להיות שם כדי לרכוש ידידים, לקשור קשרים עם הורי הווג ועדתם. יש חגיגת בר-מצווה, כנ"ל. יש כנס באגודה המיקצועית או חוגיכית. תמיד כדאי להראות, להגיד כמה מילים, להקשיב, לברך, לחייך, ללחוץ ידיים, ללטף ילדים.

מי נשאר בבית כדי לטפל בילדים? האשה. אילו היה המצב הפוך — אילו היתה האשה הפוליטיקאית — מי היה נשאר בבית? הבעל? שמרתי?

והי ההחלטה הראשונה, הפשוטה וגם המכרעת העומדת לפני אשה המחליטה לצאת לקריירה פוליטית. היא צריכה לוותר על חייבית.

אם יש לה ילדים, והי בעייה שאין לה כמעט פיתרון. פירושו של דבר: הונחת הילדים, התנכרות להם, יסורי מצפון מתמידים.

אם הילדים כבר גדלו, ויש לאשה זמן — סימן הוא שהיא כבר קשישה למדי, ושוב אינה יכולה להתחרות עם הגברים הצעירים הנחקקים באותו המיגרש.

מאות אלפי ימים, ובעיקר ערבים, בפעילות פוליטית אפורה.

● סבלנות. העסקן הפוליטי צריך להיות מוכן להקשיב לאלפי נאומים של חבריו, רובם העצום חסרייתוכו, רדורים ואף מטופשים.

● עוורות. אפשר לקרוא לזה גם הערכה עצמית. כלומר: הרחף הפנימי להתבלט, להשמיע דברים בציבור, להטיף לדיעות ולהתוכח עליהן, גם אם אלה הן דיעות שגרתיות לגמרי. דיעות חדשניות או חריגות מדי יביאו לסיום הקריירה כבר בשלב מוקדם.

● תאוות-שילטון או תאוות-כבוד. בלי דחף פנימי זה אין אדם מגיע בפוליטיקה לשום דבר. צריך אדם הרצות בכל נימי נפשו בעסקנות, בהטגת עמדה של כוח והשפעה, כדי לעמוד במחיר הכרוך בפעילות זו.

האם מכל הבחינות האלה משתווה האשה לגבר? האם יכולה להיות התחרות אמיתית והוגנת בין גבר ואשה במישור כסטי זה של הפוליטיקה?

מי נעלם מהביח?

רשעה 6 בערב, כאשר הילדים באים הביתה וזקוקים לתשומת

מרגרט תאצ'ר

האם היה שיריון לבתולת הברזל?

אינדירה גנדי

פרוורסיות? הרינות?

בבה אידלסון

דימוי של סבתא?

הילדים וטיול בגינה. לשם כך יש האשה...

אלוהים ומאצ'ו

אם האשה היא קטוחה, והיא מחליטה לעמוד על שלה ולהקריב את תפקידה האמהי על מיוזב ההגשמה הפוליטית?

קל להחליט. קשה לקיים. יש על האשה הישראלית לחץ חברתי כביר לכל תעשה זאת. מן הגיל הצעיר ביותר מחדירים לתודעת האשה שתפקידה העיקרי בחיים הוא להינשא, ללדת ילדים, להקים בית עם כדי לגדל בו בנים ובנות לתיפארת.

זוהי הכשורה שכפי ההורים, הגננות, המורות, הידידות, החברה כולה. דרוש כחירצון אדיר כדי לעמוד בפני לחץ זה.

אחת שהצליחה בכך היא שולמית אלונגי, חברת-כנסת מאז 1965, פוליטיקאית ממולחת, עקשנית ובלתי-ינלאית.

גירלדין פרארי

האם נשים מצביעות בעד נשים?

אם היא אשה נשואה, צריך הבעל להסכים לצורת-חיים כזאת, לוותר על הקריירה שלו או לוותר על ילדים. אם היא רווקה או אשה נשואה ללא

לב, לעזרה בשיעורים ולאווירה מישי פחתית, הפוליטיקאי יוצא מהבית לעיסקו. יש לו אסיפת-סניף. מנהיג חשוב בא